

मुख्यपान » पुणे » बातम्या

पवन ऊर्जा प्रकल्पांसाठी कठोर हरित नियम हवेत

- - सकाळ वृत्तसेवा

गुरुवार, 4 जुलै 2013 - 01:00 AM IST

Tags: pavan solar project, pune

पुणे - पवन ऊर्जा प्रकल्पामुळे होणारा पर्यावरणाचा रूहास टाळण्यासाठी कठोर हरित नियम असावेत, तसेच प्रकल्पांसाठी "एन्व्हायर्नमेंटल इम्पॅक्ट असेसमेंट" बंधनकारक करण्याची शिफारस "सेंटर फॉर सायन्स अँड एन्व्हायर्नमेंटने (सीएसई) केल्याची माहिती बुधवारी देण्यात आली.

"सीएसई" देशपातळीवर सर्वेक्षण करून पवन ऊर्जा प्रकल्पामुळे होणाऱ्या परिणामांचा अहवाल तयार केला आहे. महाराष्ट्रासह इतर राज्यांमध्ये पवन ऊर्जा प्रकल्पांची सधःस्थिती, कायदे आणि या प्रकल्पांमुळे पर्यावरणावर झालेले परिणाम याची सविस्तर माहिती त्यामध्ये संकलित केली आहे. या अहवालावर चर्चा करण्यासाठी "ग्रीन नॉर्म फॉर विंड एनर्जी" ही कार्यशाळा आयोजित केली होती. या वेळी संस्थेचे उपसंचालक चंद्रा भूषण, सुझलॉन कंपनीचे चिंतन शहा, पर्यावरण अभ्यासक नाना खामकर, मेढाचे मनोज पिसे उपस्थित होते.

चंद्रभूषण म्हणाले, "गेल्या सात वर्षांत तीन हजार 932 हेक्टर वनजमिनी पवन ऊर्जा प्रकल्पांसाठी वापरल्या आहेत. त्याचा पर्यावरणावर कोणता परिणाम होईल, याचा अभ्यास झालेला नाही. ऊर्जा निर्मितीची मागणी पाहता पवन ऊर्जा आवश्यकच ठरणार आहे; पण त्या वेळी हे प्रकल्प कोठे उभारावेत, त्यांचे पर्यावरणावर होणाऱ्या दुष्परिणाम याबाबत ठोस पावले उचलली पाहिजेत."

ते म्हणाले, "या प्रकल्पांमुळे हजारो हेक्टर वन क्षेत्रातील परिसंस्था ढासळली आहे. एवढेच नव्हे तर वन्यजीवन, वृक्षसंपदा आणि जलस्रोतांवर परिणाम झाल्याचे सर्वेक्षणादरम्यान स्पष्ट झाले. पर्यावरणाचा रूहास टाळण्यासाठी भविष्यात पवन ऊर्जा प्रकल्पांसाठी कडक हरित नियम असावेत, तसेच प्रकल्पांना एन्व्हायर्नमेंटल इम्पॅक्ट असेसमेंट बंधनकारक करावे, अशी शिफारस "सीएसई"ने केली आहे. यासंदर्भातील अधिसूचनांचा मसुदा तयार करण्याचे काम सुरु आहे."

वनसंपदा आणि वन्यजीवन असतानाही स्थानिक वनाधिकारी अहवाल देऊन पवन ऊर्जा प्रकल्पांना आमंत्रण देतात. हे प्रकार थांबविण्यासाठी सरकारने त्यावर निर्बंध आणले पाहिजे, असे मत खामकर यांनी व्यक्त केले.

*सीएसई*चे निष्कर्ष

- केंद्रीय पर्यावरण व वन मंत्रालयाकडे 1980 पासून असलेल्या माहितीनुसार पवन ऊर्जा प्रकल्पासाठी सुमारे 3932 हेक्टर क्षेत्र वापरले जात आहे. मात्र, पर्यावरणावर त्याचा काय परिणाम होतो आहे याचा अभ्यास न करताच ते क्षेत्र वापरात आणले जात आहे.
- प्रकल्पांचे पर्यावरणीय नियम भारतात कमी कमी असून ते कडक असण्याचीही गरज आहे.
- गेल्या 10 वर्षांत देशांत पवन ऊर्जेत मोठी वाढ. मार्च 2013 अखेर देशातील अशा प्रकल्पांतून 19,051 मेगावॉट वीजनिर्मिती झाली. बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत (2012-17) या काळात 15 हजार मेगावॉट पवनऊर्जा निर्मितीचे उद्दिष्ट.
- वेगाने वाढणाऱ्या या प्रकल्पांचे संभाव्य परिणाम अभ्यासण्याची गरज

शिफारशी

- संभाव्य सर्व पवन ऊर्जा प्रकल्पांच्या ठिकाणी अपारंपरिक ऊर्जा मंत्रालयाने पर्यावरणीय परिणामांचा अभ्यास करावा.
- मोठ्या पवन ऊर्जा प्रकल्पांसाठी पर्यावरणीय व्यवस्थापन योजना (ईएमपी) बंधनकारक करावी.
- नागरिकांवर होणाऱ्या संभाव्य आरोग्याविषयक परिणामांचे निकष निश्चित करावेत.
- प्रकल्पांतून तयार होणाऱ्या विजेवर स्थानिक लोकांचा पहिला अधिकार असल्याने त्यांच्यात जागृती करावी.
- जमिनीच्या वापराबाबत निकष निश्चित करावेत.